

Dansk Missionsråds medlemsstatistik 2018-22

En af Dansk Missionsråds (DMR) opgaver er indsamling af statistiske oplysninger for DMR og CKUs medlemsorganisationer. Statistik omkring indsamlede midler har oprindelse i et behov for at dokumentere folkelig forankring for arbejde i de udviklingslande, der er kvalificeret til at modtage udviklingsbistand. Den dokumentation, der sendes til Danida, er nu reduceret til ét tal. Men der ud over indsamler DMR en del andre oplysninger, både for at give substans til en fortælling om, at kirkelige organisationer er folkeligt velforankrede i Danmark, og for at tilbyde medlemsorganisationer et overblik over nationale udviklingstendenser blandt dem, der arbejder med global mission.

Historik

De forrige statistiske overblik blev udarbejdet i 2012 (for perioden 2008-2012) og 2018 (2012-2017), og de sætter en standard for udseendet af denne rapport. Fokus er på folkelig forankring, udsendte, og indsamlede midler brugt i udviklingsarbejde såvel som global mission totalt set. Dermed bidrager medlemsstatistikken til svaret på det overordnede spørgsmål 'Hvilken forskel gør danske missionsorganisationer?'

Tidligere har danske missionsorganisationer spillet en nøglerolle i danske kirkers og menigheders globale engagement. For selvom det ikke var al mission, der udgik fra missionsorganisationer, for så vidt frikirker og -menigheder også sendte mennesker afsted, var det alligevel i stor grad missionsorganisationer som havde viden, erfaring og kapacitet til engagement med en global sammenhæng. Den nøglerolle er der sat spørgsmålstejn ved igennem udviklingen de seneste 15-20 år.

Det fik DMRs bestyrelse til at skrive i årsberetning 2018:

"...folkelig forankring er vigende og økonomisk udvikling under pres i forhold til danske missionsorganisationer. Antal medlemmer, bidragydere og frivillige i organisationerne er i løbet af de seneste tre-fire år faldet med over 20%. Gaveindtægterne er tilsvarende faldet med 11% i samme periode, ligesom andelen af offentlige tilskud er også faldet. I det bredere kirkelige bagland – specielt i en bred folkekirkelige sammenhæng – er forståelsen af global mission ikke særlig udfoldet. Det samme gælder i høj grad den bredere offentlighed, hvor forståelsen af global mission er uden nogen stor dybde eller forståelse. Dette betyder, at danske missionsorganisationer er under øget pres i forhold til deres fremtid og berettigelse..."

(DMR best.skr.2019-20)

På baggrund af disse tal og beskrivelser fik DMR det mandat (i november 2018 ved efterårets repræsentantskabsmøde), at undersøge hvordan DMR kunne "skifte fra DMRs fokus på vedligeholdelse af organisationerne til en mere fremtidsrettet fælles proces omkring missionsorganisationernes fremtid og berettigelse," DMR best.skr.2019-16 (Referat af bestyrelsesmøde, 22.januar 2019).

Overordnet set er den statistiske beskrivelse af forandring på en måde smertelig, og på en anden måde glædelig. Det er smerteligt, fordi der er gamle, kendte strukturer, der presses. Men samtidig er det glædeligt, for det også er en historie om forandringer hos internationale partnere, som bliver stærkere. DMRs statistik indbyder dermed både til en realisme om hvilken opbakning, der er om missions-arbejdet i Dk, men den

indbyder også til overvejelser over, hvordan DMRs medlemsorganisationer og -kirker kan finde ind i nye roller i forhold til en forandret omverden, og i forhold til forandrede internationale partnere.

Usikkerhed ved statistik

I forhold til de følgende opgørelser over 2018-22 (baseret på statistik indsamlet i 2023) er der en række usikkerhedsfaktorer, der gør sig gældende. Det er muligt at gengive dynamiske faktorer som medlemsforhold og forandringer i organisationer og kirker i tal, men det er kun ét perspektiv på sagen.

- Selvom DMRs medlemsorganisationer svarer på de samme spørgsmål, kan der være forskellig måde at forstå spørgsmålet. Nogle regner alle indtægter fra genbrug, fonde og gaver som frie midler, mens andre skiller det ad.
I forhold til ansatte er det ikke alle ansatte, der opgøres som årsværk, fordi de ikke er lønnede, eller er deltidsansat.
Endelig i forhold til udsendte ved vi, at det ikke er alle udsendte, der registreres, fordi de udsendes og støttes decentralt.
- Tal fra 2008 til 2022 afspejler ikke, at medlemsskaren i DMR forandrer sig. Således sker der f.eks. en stor forandring i 2023, hvor Europamissionen trækker sig som regulært medlem af DMR, og Mission Afrika laver en regnskabsomlægning, der indebærer at de midler, der kaldes "frie midler," bliver færre.
- Endelig er der tilfælde, hvor medlemsorganisationer ikke får indberettet (alle) tal et år.

Pointen er, at tallene afspejler en tendens, og giver et indtryk af, hvordan fællesskabet omkring global mission i Dansk Missionsråd ser ud. Er der noget, der kalder på specifik opmærksomhed, må det undersøges i detaljer med kvalitative midler.

2

Folkelig forankring

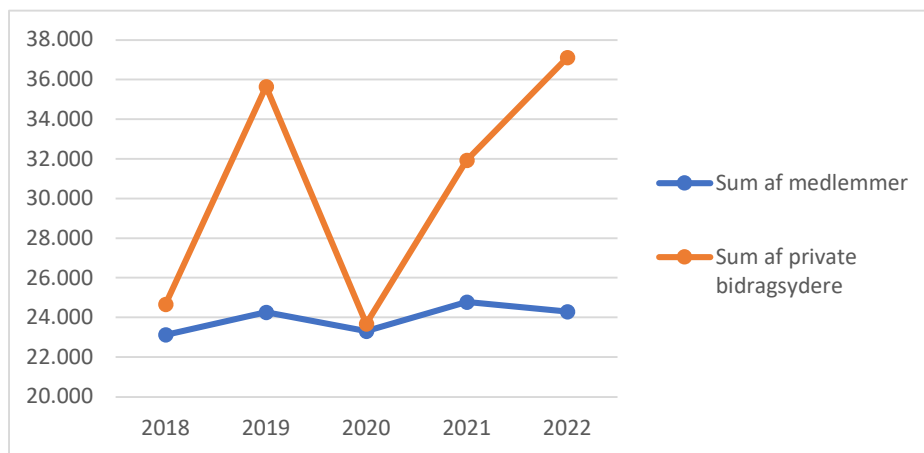
Begrebet 'folkelig forankring' beskriver i hvor høj grad og hvordan organisationernes forhold til deres bagland kommer til udtryk. Ikke alle medlemsorganisationer har et egentligt formaliseret medlemskab, og en opgørelse af organisationernes folkelige forankring må derfor tage hensyn til både medlemmer, lokale kredse, modtagere af medlemsblad og nyhedsmails og givere til diverse fundraising-aktiviteter. De danske missionsorganisationer har rapporteret en række oplysninger, som tilsammen kan være med til at give et indtryk af, hvilken folkelig forankring det danske missionsarbejde reelt har, og det drejer sig om antal:

- a. medlemmer,
- b. gaveindtægter,
- c. antal ansatte, og
- d. antal frivillige i medlemsorganisationerne.

a. Medlemmer

Der var i 2022 i alt 24.295 medlemmer i DMRs medlemsorganisationer, svarende til ca ½ % af befolkningen. I forhold til 2014, hvor der var 31.594 medlemmer, er det en nedgang på 7.299 medlemmer. Men i forhold til 2018 er der faktisk tale om en lille stigning. Faldet i medlemmer i 2020 kan relateres til Corona-situationen.

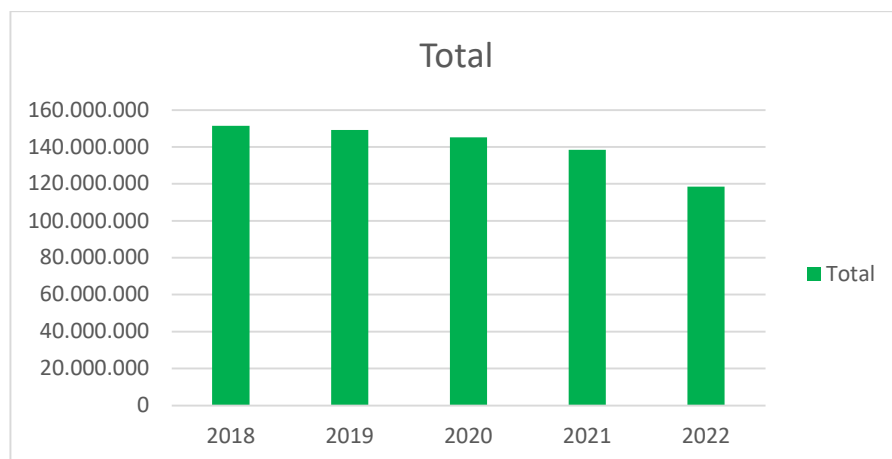
Antallet af private bidragsydere lå i 2022 langt over antallet af medlemmer, da hele 37.107 personer bidrog til DMRs medlemsorganisationers arbejde. Dette er en stigning på 50% i antallet af private bidragsydere fra antallet i 2018.

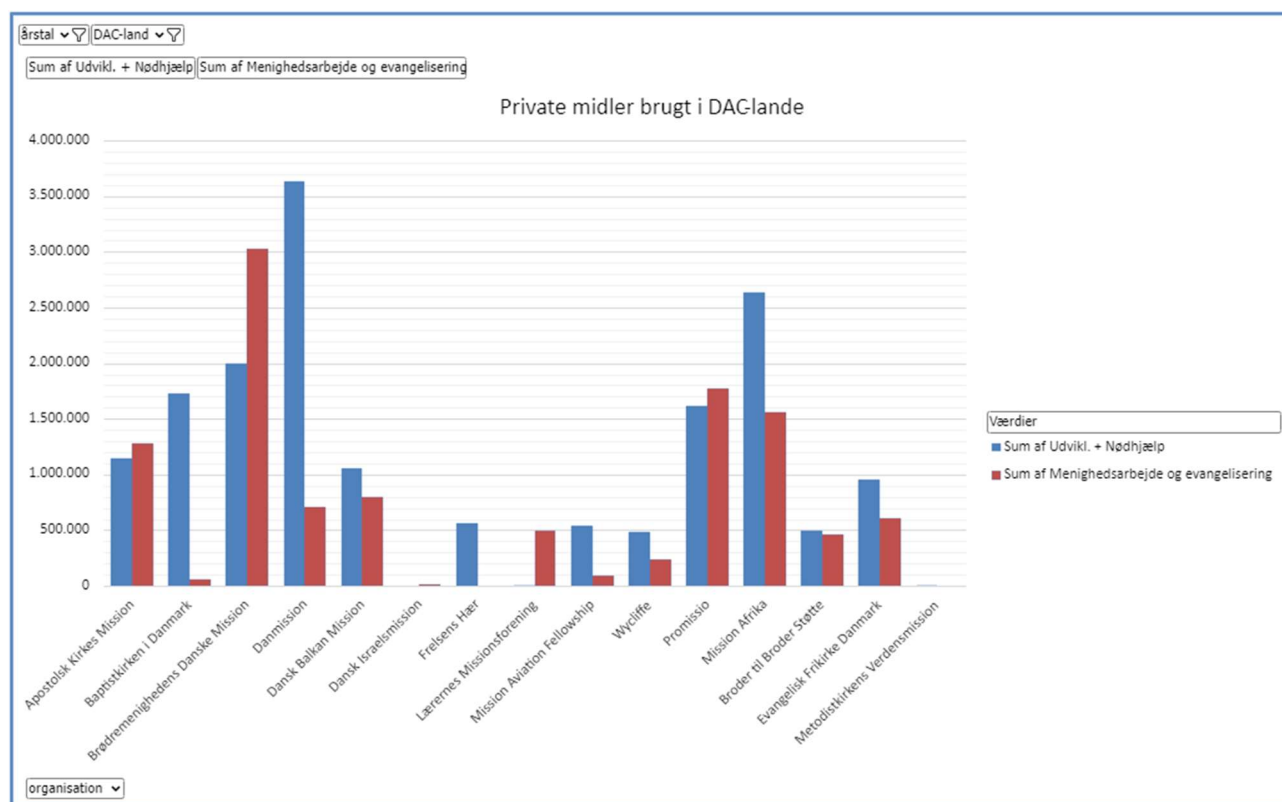
b. Gaveindtægter

Indtægtsmæssigt sker der et fald, hvad der hænger sammen med, at færre personer giver et stabilt beløb til mission, og det resulterer i en lavere samlet gaveindtægt for missionsorganisationer i Dk. Tallene der gengives nedenfor er tal indsamlet til global mission, og udgør dermed de såkaldte "frie midler" (hvor der i flere tilfælde ikke medregnes indtægter fra genbrugsbutikker).

- 2014: 186,5 mill Dkk;
- 2018: 151,4 mill Dkk;
- 2022: 118,5 mill Dkk.

Det følgende skema giver en oversigt over hvordan de private midler er fordelt på henholdsvis udvikling/nødhjælp og menighedsarbejde.

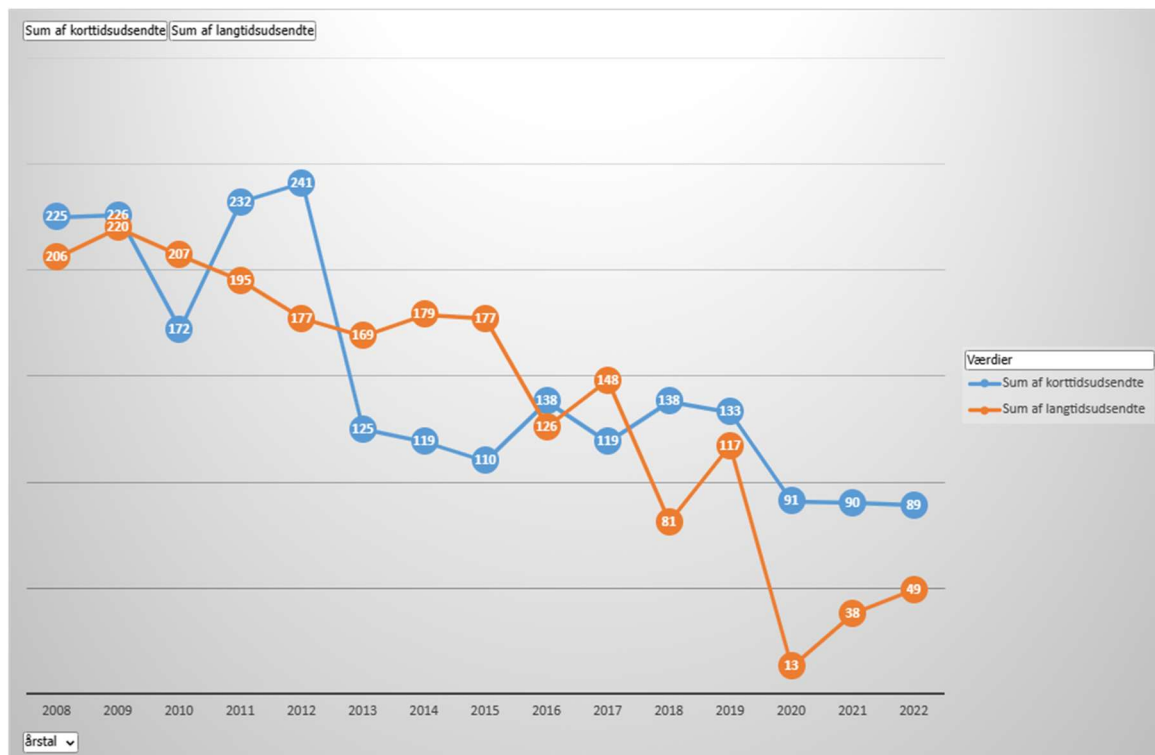
c. Ansatte

Medarbejdere er vigtige indikatorer på, hvilken folkelig forankring der er for missionsorganisationer og -kirker. Men, som anført under afsnit om den statistiske usikkerhed, er det svært at opgøre antallet af ansatte i Danmark, da der er så forskellig måde at arbejde på og være ansat på.

Til gengæld kan vi notere et fald i antal udsendte. Udsendte opdeles i to kategorier: korttids- og langtidsudsendte.

	Medlemmer	Udsendte
2014	31.594	287 ¹
2017	24.198	267 ²
2022	24.295	138 ³
1 – 110 korttidsudsendte; 177 langtidsudsendte 2 – 119 korttidsudsendte; 148 langtidsudsendte 3 – 89 korttidsudsendte; 49 langtidsudsendte		

Diagrammet nedenfor gengiver den samme udvikling på årsbasis.¹ Fra 2020 til 2022 er der en stigning i antal langtidsudsendte, som nok kan forklares af genudsendelser efter coronapandemien.

d. Frivillige i medlemsorganisationerne

Antal frivillige er en vigtig indikator på, hvordan medlemsorganisationernes arbejde udvikler sig, og hvilken folkelig forankring, der er tale om.

I forhold til tallene i skemaet afslører de en svaghed ved statistik, der indberettes, for når der et år er flere tal, der mangler, giver det en skævhed. Vi kan dog også se, at der i 2016 var et samlet antal frivillige på ca. 10.600, så det tyder mere på, at det er tallene fr 2017, der er skæve, end at der er sket en eksplosion i antallet af frivillige de seneste år. Når det er sagt, er det bemærkelsesværdigt, at der er et forholdsvis stabilt antal frivillige.

	2017	2022
Frivillige (udenfor genbrugsarbejdet)	2350 ²	5318
Frivillige i genbrugsarbejdet	5695 ³	5327 ⁴
I alt	8045	10.645

¹ Tal fra Mission Øst, som var medlem af DMR, i årene 2014, 2015 og 2018 er fjernet. Mission Øst sendte rigtig mange udsendinge til nødsituationer, og det gav et meget specielt billede. Samlet set ændrer det ikke ved udviklingen, at tal fra Mission Øst er udeladt.

² Her er tallet på frivillige ikke oplyst af flere medlemsorganisationer.

³ 182 genbrugsbutikker.

⁴ 169 genbrugsbutikker.

Opsamling om folkelig forankring af missionsarbejde

Samler vi indtryk fra de tre nedslag omkring folkelig forankring for missionsarbejdet får vi følgende udtryk:

- a. **Medlemmer:** Stabilt medlemstal, og øget antal givere.
- b. **Gaveindtægter:** Det faldende antal gaver til global mission angiver, at der er færre "frie midler". Til gengæld er der en del penge til rådighed til udviklingshjælp.
- c. **Ansatte:** Der er en vigende tendens til udsendelse af personale/missionærer, både hvad angår korttids- og langtidsudsendte.
- d. **Frivillige:** Der er et forholdsvist stabilt antal frivillige.

Samlet set bekræfter statistikken den "vigende tendens" noteret i DMRs årsberetning fra 2018. Der kan dog noteres et øget antal givere, et stabilt medlemstal og antal frivillige, som antyder, at der er en kernegruppe omkring missionsarbejde, og en del andre der sympatiserer.

Vi noterer en underliggende pointe, som bekræftes andre steder, at én af de oplagte muligheder for økonomiske vækst findes ved engagement i udviklingsarbejde eller nødhjælp. Det rejser spørgsmål om begreber som "integreret mission," ligesom det peger på en problemstilling om fagligheden hos de ansatte og udsendte: der er brug for projektfaglighed, forståelse af transparens og økonomiforvaltning, og dertil en række udviklingsfaglige færdigheder. Problematikken er ganske enkelt, at det er vanskeligt at finde mennesker, der forener faglig dygtighed med forankring i et værdigrundlag, der matcher medlemsorganisationerne.

6

I udgangspunktet bekræfter statistikken narrativ, at der er en folkelig forankring af arbejde med mission i Danmark. Men forandring i finansieringskilder og i praksis (henimod projekt- og udviklingsorienteret arbejde), angiver et behov for større tydelighed om, hvorvidt der overhovedet er brug for en folkelig forankring. Forandringen omkring ansatte peger på en udfordring omkring det mellemmenneskelige og mellemfolkelige aspekt i arbejdet med mission, som traditionelt er det der motiverer til engagement. Mennesker og fortællinger motiverer til engagement; projekter motiverer til støtte. Samlet set er der grund til at overveje et internt og et eksternt aspekt:

- **Internt aspekt:** er der sammenhæng mellem det narrativ om mission, der er i DMR og medlemsorganisationer, og det der rent faktisk laves?
- **Eksternt aspekt:** er der sammenhæng mellem det, der gøres, og det internationale partnere angiver som behov?

Relateret til disse forandringer er spørgsmålet om partnerskab, som tidligere havde et bifokalt omdrejningspunkt i et fælles anliggende om at forkynde evangeliet, at gøre en diakonal indsats, og etablere relationer mellem mennesker og lande. Når der er usikkerhed om de tre aspekter, er der brug for et nyt narrativ om partnerskaber mellem kirker og missionsorganisationer med internationale partnere, for at den folkelige forankring igen kan blive rodfæstet.